

MOOSEKSEN SYNTYMÄ JA NUORUUS

1. Kertomuksen taustatietoja

Opetustuokion alussa voidaan kerrata kertomuksia Joosefista ja siitä, kuinka Jumalan kansa, Israel, joutui Egyptiin. Siitä, kun Jaakob muutti Egyptiin, on kulunut nyt 350 vuotta. Tuona aikana Joosef oli unohtunut ja uudet hallitsijat olivat ryhtyneet kohtelemaan kansaa huonosti. Se eli nyt orjuudessa. Vielä kestää 80 vuotta ennen kuin Israelin kansa pääsee lähtemään kohti luvattua maata.

a) Kertomuksen tapahtumapaikka

Ensin Egyptissä – Goosenin maakunnassa, Niilin suiston itäpuolella. Mooses pakeni Midianin maahan. Midian oli Aabrahamin ja Keturan (Aabrahamin vaimo Saaran kuoltua) poika, mahtavan arabiheimon kantaisä.

Midianilaiset olivat Midianin jälkeläisiä, jotka asuivat Siinain niemimaan itäosassa. Midianilaiset kauppiat olivat myyneet Joosefin Egyptiin.

b) Ajallinen yhteys muihin kertomuksiin

Jaakob oli muuttanut Egyptiin noin vuonna 1876 eKr. Israelin kansa asui siellä 430 vuotta (2 Moos. 12: 40) kunnes Jumala johdatti heidät pois Mooseksen johdolla noin vuonna 1447 eKr.

Mooses syntyi n. vuonna 1527 eKr. Mooses oli n. 40-vuotias paetessaan Midianiin. Raamattu ei kerro niistä 40 vuodesta, jotka Mooses eli faraon hovissa, paljonkaan: ”Mooses kasvatettiin kaikkeen egyptiläiseen viisauteen, ja hän oli voimallinen sanoissa ja teoissa.” Ilmeisesti Mooses oppi tuona aikana kirjoittamaan. Mooses on kirjoittanut Raamatun viisi ensimmäistä kirjaa. Niissä hän kertoo meille luomisesta, syntiinlankeemuksesta ja vedenpaisumuksesta sekä kaikista näistä Israelin kansan vaiheista, joita nyt tutkimme.

c) Kertomuksessa esiintyvät henkilöt

Amram, Mooseksen isä, Jookebed, Mooseksen äiti, molemmat Leevin, Jaakobin pojan, sukua sekä Mirjam, Mooseksen sisar. ”Amramin vaimon nimi oli Jookebed, Leevin tytär, joka oli Leeville syntynyt Egyptissä. Hän synnytti Amramille Aaronin ja Mooseksen sekä heidän sisarensa Mirjamin.” 4 Moos. 26: 59. Mooseksen veljeä, Aaronia, ei mainita tässä kertomuksessa. Mirjam oli sisaruksista vanhin ja Aaron 3-vuotias, kun Mooses syntyi.

Farao = Egyptin kuninkaan arvonimi. Faraon tytär oli siis prinsessa.

Sifra ja Puua – kaksi israelilaista kättilövaimoa. Kättilövaimo on nainen, joka auttaa synnyttävää äitiä lapsen synnytyksessä.

Jetro = Midianissa asunut pappi, Mooseksen appi eli vaimon isä. Häntä kutsuttiin myös nimellä Reguel.

Sippora, Jetron tytär, Mooseksen vaimo

d) Outoja termejä

Kertomuksessa puhutaan veljistä. Tällä tarkoitetaan Mooseksen maanmiehiä, hebrealaisia – ei fyysisiä veljiä, saman isän ja äidin poikia. He olivat veljiä sanan laajassa merkityksessä, sillä he olivat kaikki kantaisä Jaakobin jälkeläisiä.

2. Itse kertomus Raamatusta

2 Moos. 1: 6 - 22

Joosef kuoli ja kaikki hänen veljensä ynnä koko se sukupolvi. Mutta israelilaiset olivat hedelmälliset ja sikisivät, lisääntyivät ja enenivät hyvin suurilukuisiksi, niin että maa tuli heitä täyteen.

Israelilaiset joutuivat pakkotyöhön

2 Moos. 1: 6 - 14

Niin Egyptiin tuli uusi kuningas, joka ei Joosefista mitään tiennyt. Tämä sanoi kansallensa: "Katso, israelilaisten kansa on suurempi ja väkevämpi kuin me. Tulkaa, menetelkäämme siis viisaasti heitä kohtaan, että he eivät lisääntyisi eivätkä, jos sota syttyisi, liittyisi hekin vihollisiimme ja sotisi meitä vastaan ja lähtisi maasta pois." Niin heille (israelilaisille) asetettiin työnjohtajia rasittamaan heitä raskaalla työllä. Heidän täytyi rakentaa faraolle varastokaupungit Piitom ja Ramses. Mutta kuta enemmän kansaa rasitettiin, sitä enemmän se lisääntyi, ja sitä enemmän se levisi, niin että israelilaisia ruvettiin pelkäämään. Niin egyptiläiset pitivät israelilaisia orjantyydessä väkivalloin ja katkeroittivat heidän elämänsä kovalla laasti- ja tiilityöllä ja kaikenlaisella työllä ulkona kedolla, kaikenlaisella työllä, jota he teettivät heillä väkivalloin.

Kätilövaimot eivät totelleet Faraon käskyä

2 Moos. 1: 15 - 22

Egyptin kuningas puhui hebrealaisille kätilövaimoille, joista toisen nimi oli Sifra ja toisen Puua; ja hän sanoi: "Kun te autatte hebrealaisia vaimoja heidän synnyttäessään, niin tarkastakaa lapsen sukupuoli: jos se on poika, surmatkaa se, mutta jos se on tyttö, jääköön eloon." Mutta kätilövaimot pelkäsivät Jumalaa eivätkä tehneet, niin kuin Egyptin kuningas oli heille sanonut, vaan antoivat poikalasten elää. Niin Egyptin kuningas kutsui kätilövaimot ja sanoi heille: "Miksi te näin teette ja annatte poikalasten elää?" Kätilövaimot vastasivat faraolle: "Hebrealaiset vaimot eivät ole niin kuin egyptiläiset. He ovat voimakkaita; ennen kuin kätilövaimo tulee heidän luoksensa, ovat he jo synnyttäneet." Mutta Jumala salli kätilövaimojen menestyä, ja kansa lisääntyi ja eneni suurilukuisiksi. Koska kätilövaimot pelkäsivät Jumalaa, niin hän antoi heille runsaasti perhettä.

Niin farao antoi käskyn kaikelle kansallensa, sanoen: "Kaikki poikalapset, jotka syntyvät, heittäkää Niilivirtaan, mutta kaikkien tyttölasten antakaa elää."

Mooses syntyy ja pääsee faraon hoviin

2 Moos, 2: 1 –

Niin eräs mies (Amram), joka oli Leevin sukua, meni ja nai leeviläisen neidon (Jookebedin). Vaimo tuli raskaaksi ja synnytti pojan. Kun hän (äiti) näki, että se oli ihana lapsi, salasi hän sitä kolme kuukautta. Mutta kun hän ei voinut sitä enää salata, otti hän kaisla-arkun, sively sen maapihkalla ja piellä, pani lapsen siihen ja laski sen kaislikkoon Niilivirran rantaan.

Lapsen sisar (Mirjam) asettui taemmaksi nähdäksensä, mitä vauvalle tapahtuisi. Silloin faraon tytär tuli alas peseytymään virrassa, ja hänen seuranaisansa kävelivät virran rannalla. Kun faraon tytär näki arkun kaislikossa, lähetti hän palvelijattarensa ja otatti sen ylös. Kun hän avasi arkun, näki hän lapsen; ja katso, siinä oli poikanen, joka itki. Niin faraon tyttären tuli sitä sääli, ja hän sanoi: "Tämä on hebrealaisten lapsia."

Niin lapsen sisar sanoi faraon tyttärelle: "Menenkö kutsumaan sinulle hebrealaisen imettäjän, joka voi imettää sen lapsen sinulle?" Faraon tytär vastasi hänelle: "Mene!" Niin tyttö meni ja kutsui lapsen äidin. Faraon tytär sanoi äidille: "Ota tämä lapsi ja imetä se minulle, niin minä maksan sinulle siitä palkan." Vaimo (Jookebed) otti lapsen ja imetti sen. Mutta kun lapsi oli kasvanut, toi hän sen faraon tyttärelle, ja tämä otti sen pojaksensa ja antoi hänelle nimen Mooses, sillä hän sanoi: "Minä olen vetänyt hänet ylös vedestä."

Huom. Mooses eli n. 40 vuotta faraon hovissa ja sai tarvittavan koulutuksen. Mutta Mooses ei unohtanut sukujuuriaan.

Mooses pakenee

2 Moos. 2: 11 - 15

Tapahtui niihin aikoihin, kun Mooses oli kasvanut suureksi, että hän meni veljiensä luo ja näki heidän raskaan työnsä. Hän näki egyptiläisen miehen lyövän hebrealaista miestä, erästä hänen veljistään. Silloin Mooses katseli ympärillensä joka taholle, ja kun hän näki, ettei ketään ollut läheisyydessä, löi hän egyptiläisen kuoliaaksi ja kätki hänet hiekkaan.

Mooses meni toisena päivänä ulos ja näki kaksi hebrealaista miestä tappelemassa keskenään; ja hän sanoi syylliselle: "Miksi lyöt toveriasi?" Tämä vastasi: "Kuka on asettanut sinut meidän päämieheksemme ja tuomariksemme? Aiotko tappaa minutkin, niin kuin tapoit egyptiläisen?" Silloin Mooses peljästy ja ajatteli: "Se on siis tullut ilmi." Kun farao sai kuulla

tästä tapahtumasta, etsi hän Moosesta tappaakseen hänet. Mutta Mooses lähti faraota pakoon ja pysähtyi Midianin maahan ja istahti eräälle kaivolle.

Mooses päätyy pappi Jetron vävypojaksi

2 Moos. 2: 16 - 25

Midianin papilla oli seitsemän tytärtä; nämä tulivat vettä ammentamaan ja täyttivät vesikaukalot, juottaakseen isänsä lampaista. Mutta paimenet tulivat ja ajoivat heidät pois. Silloin Mooses nousi ja auttoi heitä (tyttäriä) ja juotti heidän lampaansa. Kun tyttäret tulivat isänsä Reguelin (Jetron) luo, kysyi hän: "Kuinka te tänä päivänä niin pian jouduitte?" Tyttäret vastasivat: "Egyptiläinen mies auttoi meitä paimenten käsistä, ammensipa vielä vettäkin meille ja juotti lampaat." Jetro sanoi tyttärillensä: "Missä hän on? Miksi te niin jätitte miehen? Kutsukaa hänet aterioimaan meidän kanssamme."

Mooses suostui asumaan sen miehen luona, ja hän antoi Moosekselle tyttärensä Sipporan vaimoksi. Tämä synnytti pojan, ja Mooses antoi hänelle nimen Geersom; sillä hän sanoi: "Minä olen muukalainen vieraalla maalla."

Kun oli kulunut pitkä aika, kuoli Egyptin kuningas. Israelilaiset huokailivat orjuuttansa ja valittivat; ja heidän huutonsa heidän orjuutensa tähden nousi Jumalan tykö. Jumala kuuli heidän vaikeroimisensa, ja Jumala muisti liittonsa Aabrahamin, Iisakin ja Jaakobin kanssa. Jumala katsoi israelilaisten puoleen, ja Jumala piti heistä huolta.

3. Kertomuksen keskeinen opetus

"Uskon kautta pitivät Mooseksen vanhemmat häntä heti hänen syntymänsä jälkeen kätkössä kolme kuukautta, sillä he näkivät, että lapsi oli ihana; eivätkä he pelänneet kuninkaan käskyä. Uskon kautta kieltäytyi Mooses suureksi tultuaan kantamasta faraon tyttären pojan nimeä. Hän otti mieluummin kärsiäkseen vaivaa yhdessä Jumalan kansan kanssa kuin saadakseen synnistä lyhytaikaista nautintoa, katsoen "Kristuksen pilkan" suuremmaksi rikkaudeksi kuin Egyptin aarteet; sillä hän käänsi katseensa palkintoa kohti. Hepr. 11: 23 – 26.

Mooseksen vanhemmat ja kättilövaimot tekivät oikein. He tottelivat Jumalan käskyä (5. käsky) enemmän kuin faraon käskyä (maallista lakia). Vaikka meillä laki sallii abortit, niin siinä on kyseessä puolustuskyvyttömän, Jumalan luoman, elävän ihmislapsen murha.

Mooses oli elänyt 40 vuotta faraon hovissa, Egyptin prinssinä. Nyt hänen elämänsä oli vaihtunut maanpakolaisuuteen, paimeneksi Midianin maahan. Ei ollut näkyvissä mitään paluuta ja tätä "alennuksen tilaa" kesti 40 vuotta. Vaikka meidänkin elämämme välillä näyttää pitkiäkin aikoja "hiljaiselolta", Jumalalla on tiedossansa tulevatkin päivät. Nämä Vanhan Testamentin kertomukset opettavat meille kärsivällisyyttä ja sitä, että meidänkin tulee luottaa Jumalan johdatukseen elämässämme.

4. Muita vastaavia kertomuksia Raamatussa

Herodes määräsi Betlehemissä tapettavaksi kaikki alle 2-vuotiaat poikalapset.

5. Opeteltava Raamatun lause

"Heittäkää kaikki murheenne hänen päällensä, sillä hän pitää teistä huolen."
1 Piet. 5: 7.

6. Lauluehdotus SK 378 (UVK 397)

Ken on lapsi

San. Lina Sandell, säv. ruotsalainen kansansäv.

Ken on lap-si Her-ran ar-maan, tur-va - tum-pi hän on var-maan kuin on

täh-ti tai-va - hal-la. Lin-tu e-mon sii-ven al-la.

Ken on lapsi Herran armaan turvatumpi hän on varmaan
kuin on tähti taivahalla, lintu emon siiven alla.

Herra hoitaa omiansa Siionissa, majassansa,
Aina heille tarpeet antaa, käsillensä heitä kantaa.

Murhe, onni kädestänsä ei voi riistää pieniänsä.
Kun hän tuntee lasten huolet, väistyy kaikki pahan nuolet.

Saamme luottaa ystäväämme. Myös hän hiukset lukee päämme.
Aina suo hän lohdutustaan myöskin murheeseemme mustaan.

Lauma pieni, riemuin kiitä Herraa armollista siitä,
että hän on turvanamme. maahan kaataa vainoojamme.

Käyköön myöten taikka vastaan, eipä hylkää Isä lastaan.
Tärkein on — se mieleen paina — Hälle lapsen onni aina.

7. Tehtäviä / kysymyksiä

8. Muuta huomioitavaa

Ote Stefanuksen puheesta: ”Mutta sitä mukaa kuin lähestyi sen lupauksen aika, jonka Jumala oli Aabrahamille antanut, kasvoi kansa ja lisääntyi Egyptissä, kunnes Egyptiä hallitsemaan nousi toinen kuningas, joka ei Joosefista mitään tiennyt. Tämä kohteli kavalasti meidän kansaamme ja sortii meidän isiämme ja pakotti heidät panemaan heitteille pienet lapsensa, etteivät ne jäisi eloon. Siihen aikaan syntyi Mooses, ja hän oli Jumalalle otollinen. Häntä elätettiin kolme kuukautta isänsä kodissa. Mutta kun hänet oli pantu heitteille, otti faraon tytär hänet ja kasvatti hänet pojaksensa. Mooses kasvatettiin kaikkeen egyptiläiseen viisauteen, ja hän oli voimallinen sanoissa ja teoissa. Mutta kun hän oli täyttänyt neljäkymmentä vuotta, heräsi hänen sydämessään ajatus mennä katsomaan veljiänsä, israelilaisia. Nähdessään eräälle heistä vääryyttä tehtävän hän puolusti häntä ja kosti pahoinpidellyn puolesta ja löi egyptiläisen kuoliaaksi. Hän luuli veljiensä ymmärtävän, että Jumala hänen kätensä kautta oli antava heille pelastuksen; mutta he eivät sitä ymmärtäneet. Seuraavana päivänä hän ilmestyi heidän luoksensa, heidän riidellessään, ja koetti saada heitä sopimaan sanoen: 'Tehän olette veljiä, miehet; miksi teette vääryyttä toisillenne?' Mutta se, joka teki lähimmäisellensä vääryyttä, työnsi hänet pois ja sanoi: 'Kuka on asettanut sinut meidän päämieheksemme ja tuomariksemme? Aiotko tappaa minutkin, niin kuin eilen tapoit egyptiläisen?' Tämän puheen tähden Mooses pakeni ja oli muukalaisena Midianin maassa, ja siellä hänelle syntyi kaksi poikaa.”
Apt. 7: 17 – 29.

1.12.2013

